

► Exkomunikační papežská bula *Regnans in excelsis* proti anglické královně Alžbětě I. (1570)

Biskup Pius, služebník Božích služebníků, dává v této věci na věčnou paměť:

§ 1. Při naplňování této povinnosti jsme my, povolání z Boží dobroty k řízení shora řečené církve, nevynechali žádnou námahu při usilovné snaze, aby se tato jednota katolického náboženství udržela nepoškozená. Avšak počet bezbožných se zvýšil tak značně, že na celém světě již nezbylo jediné místo, jež by se nepokusili rozvrátit svojí zkaženou naukou. Přičinila se o to mezi jinými služebnice ničemností, Alžběta, předstíraná královna Anglie, u níž jako u svého ochránce našli zastání ti nejzatvrzelejší z nich. Právě ona se zmocnila královské koruny a obudně si přisvojila roli nejvyšší hlavy církve a z ní plynoucí mimořádné autority a právní nadřazenosti. Tím znovu uvrhla toto království, které již bylo navráceno na pořádanou cestu ke katolické víře, do zbědovaného stavu.

§ 2. [...] Potlačila následovníky katolické víry, prosadila falešné kazatele a posluhovače bezbožností, zrušila mši svatou, modlitby, posty, výběr pokrmů, celibát a katolické obřady. Nařídila, aby se po celém království šířily knihy obsahující zjevné kacířství a aby i její poddaní dodržovali bezbožné obřady a nařízení podle Kalvínových pravidel, které sama přijala a zachovávala. Odvážila se zbavit biskupy, představené kostelů a další katolické kněze jejich kostelů a výhod, svěřit tyto a další církevní záležitosti do rukou kacířů a zaujímat rozhodnutí ve věcech církve [...]. Uvrhla katolické hodnostáře a představené kostelů do vězení, kde ve vysílení a smutku bídne dožili poslední dny svého života. [...]

§ 3. [...] Proto jsme donuceni pozvednout proti ní spravedlivé zbraně, třebaže nedokážeme utišit naši bolest, když víme, že se musíme obrátit proti někomu, jehož předkové se velice zasloužili o křesťanské společenství. Opření o autoritu Toho, jenž nás ráčil dosadit na tento nejvyšší trůn spravedlnosti (ač nejsme takového břemena hodni), prohlašujeme z plné apoštolské pravomoci, že na řečenou Alžbětu, kacířku a podporovatelku kacířů, jakož i na její následovníky, uvrhujeme trest exkomunikace a odřezáváme tento úd z jediného Kristova těla. [...]

§ 5. Šlechtici, poddaní a lid řečeného království a všichni další, kteří vůči ní složili jakoukoli přísahu, se od této přísahy navěky osvobozují, jakož i od jakýchkoli závazků podřízenosti, věrnosti a poslušnosti. Autoritou přítomného dokumentu je z těchto povinností osvobozujeme, tak jako zmíněnou Alžbětu zbavujeme předstíraného nároku na královskou korunu a všech výše řečených práv. Nařizujeme a přikazujeme všem jednotlivým šlechticům i poddanému lidu a vůbec všem výše uvedeným: nechť se neodvažují uposlechnout žádných jejich příkazů, nařízení a zákonů. Budou-li tak činit, uvalujeme na ně stejný trest exkomunikace.

Dáno v Římě u sv. Petra, dne 25. února roku 1570 od Vtělení Páně, v pátém roce našeho pontifikátu.

■ Otázky k textu:

1. Ověřovací

- a) O jakou autoritu se Pius V. opírá?
- b) Který významný protestantský myslitel je v textu jmenovitě uveden?

2. Faktografické

- a) Co znamená označení „bula“ a znáte jinou bulu, např. z českých dějin?
- b) Kteří předchůdci Alžběty I. se v Anglii zasloužili o rozvoj křesťanství?

3. Historické myšlení

- a) Proč byla Alžběta podle dokumentu exkomunikována?
- b) Jaký důsledek měla Alžbětina exkomunikace na její poddané?

■ Vazba na rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání:

RVP ZV: vysvětlí nové myšlenky žádající reformu církve